



Inspektion af grønlanderafdelingen i
Anstalten ved Herstedvester
den 11. januar 2011

OPFØLGNING

Dok.nr. 12/00172-1/PH

Indholdsfortegnelse

Ad 2. Bygningsmæssige forhold	3
Ad 5. Foranstaltningsændringer mv.	5
Ad 6. Besøgsrejser i Grønland	11
Ad 7. Fastsættelse af administrative regler i henhold til den nye kriminallov	11
Ad 8.1. Bistandsværgernes deltagelse i julegudstjenesten 2010	15
Ad 8.3. Grønlandsk vand til (især) nyindsatte i grønlænderafdelingen	16
Opfølgning	16
Underretning	16

Den 5. oktober 2011 afgav ombudsmanden en endelig rapport om sin inspektion af grønlænderafdelingen i Anstalten ved Herstedvester den 11. januar 2011. I rapporten bad ombudsmanden om oplysninger mv. om nærmere angivne forhold.

Ombudsmanden har i den anledning modtaget en udtalelse af 17. januar 2012 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, herunder en udtalelse af 12. december 2011 fra Anstalten ved Herstedvester.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad 2. Bygningsmæssige forhold

I den endelige rapport gengav ombudsmanden visse af Anstalten ved Herstedvesters oplysninger i anstaltens notat af 21. december 2010, herunder om større bygnings- og renoveringsarbejder i tilknytning til den bygning, hvori grønlænderafdelingen ligger, samt om status på udskiftning af inventar i cellerne mv. Ombudsmanden noterede sig disse oplysninger og bad om underretning, når udskiftningen af inventar på cellerne på grønlænderafdelingen havde fundet sted. Tilsvarende gjaldt, for så vidt angik den nævnte istandsættelse (i nødvendigt omfang) af cellerne.

Anstalten ved Herstedvester har oplyst, at der i løbet af 2011 er foretaget følgende bygningsmæssige ændringer/renoveringer på grønlænderafdelingen:

- Istandsættelse af de indsatte celler og istandsættelse/renovering af de indsatte køkkener.
- Maling af vægge i gangarealet.
- Maling og opfriskning af de indsatte opholdsrum.
- Udskiftning af nedslidt celleinventar og istandsættelse/opfriskning af det øvrige celleinventar.
- Udskiftning og istandsættelse af inventaret i de indsatte opholdsrum.

- Opsætning af nye køleskabe på de indsatte celler; de nye køleskabe er mere miljøvenlige og har derudover større frysekapacitet, hvilket giver de indsatte bedre mulighed for at opbevare egne fødevarer på cellen.
- Udskiftning af emhætte i de indsatte køkkener.
- Udskiftning af koldt- og varmtvandsrør i hele belægningsbygning K-O, hvor grøn-lænderafdelingen, afdeling L, tillige har til huse.
- Udskiftning af fjernvarmerør i denne belægningsbygning.

Direktoratet har henholdt sig til det, som anstalten har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste om istandsættelse af celler og udskiftning eller istandsættelse/opfriskning af celleinventar og det, som anstalten i øvrigt har oplyst om istandsættelse mv. på afdelingen. Nogle af disse forhold stillede ombudsmanden særskilte spørgsmål om i rapporten, og jeg henviser derfor også til det nedenfor anførte herom.

På inspektionstidspunktet var der ifølge talsmanden problemer på afdelingen med træk fra de kolde ydervægge og med, at radiatorerne ikke altid kunne følge med.

I anstaltens notat af 21. december 2010 fremgik det, at anstalten planlagde udskiftning af fjernvarmerør i alle bygninger, og at anstalten forventede at sende projektet i udbud i første kvartal af 2011.

Ombudsmanden bad anstalten om at oplyse, om tidsterminen havde holdt, og hvornår projektet forventedes at være afsluttet.

Anstalten har oplyst, at projektet med udskiftning af samtlige fjernvarmerør viste sig at være mere omfattende end først antaget, men at det dog alligevel blev afsluttet i november 2011.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Talsmanden havde også nævnt, at der var problemer med dryp fra emhætterne i de gamle køkkener.

Ombudsmanden noterede sig, at det var planlagt også at renovere køkkenerne i 2011, og ombudsmanden bad om oplysninger om det nærmere tidspunkt for denne renovering.

Anstalten har henvist til sit svar ovenfor om de renoveringer mv., der er foretaget på grønlænderafdelingen i løbet af 2011; heraf fremgår det, at der er sket istandsættelse/renovering af de indsattes køkkener og udskiftning af emhætterne i disse køkkener.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 5. Foranstaltningsændringer mv.

Ombudsmanden nævnte, at han endnu ikke havde modtaget det notat om tidsforløbet i en typisk sag om foranstaltningsændring, som han havde bedt om under inspektionen, jf. side 9 i den endelige rapport. Ombudsmanden noterede sig, at anstalten i brev af 30. september 2011 havde oplyst, at dette notat var under udarbejdelse og snarest muligt ville blive fremsendt.

Anstalten sendte dette notat samme dag, som ombudsmanden udsendte den endelige rapport (den 5. oktober 2011). Notatet omfatter tidsforløbet i to konkrete sager.

Ombudsmanden rejste på denne baggrund over for Justitsministeriet en sag på eget initiativ om sagsbehandlingstiden i sager om foranstaltningsændring. I denne sag sendte ombudsmanden den 7. oktober 2011 det nævnte notat til Justitsministeriet, der også havde modtaget et eksemplar af den endelige rapport af 5. oktober 2011 om inspektionen, og bad ministeriet om en udtalelse. Ombudsmanden bemærkede, at han var opmærksom på, at Justitsministeriet ikke har kompetence til at forholde sig til den tid, hvor sagens behandling beror på kredsretterne, men han nævnte samtidig, at behandlingen i en væsentlig del af den tid, der var medgået til behandlingen i de to konkrete sager, imidlertid havde beroet på Politimesteren i Grønland.

I breve af 3. november og 21. december 2011 bad ombudsmanden Justitsministeriet om at inddrage henholdsvis en kendelse fra 2007 og en dom fra 2011 om artikel 5, stk. 4, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), som ombudsman-

den efterfølgende var blevet opmærksom på, i grundlaget for ministeriets udtalelse. Denne artikel omhandler retten til at få "(...) sagen for en domstol, for at denne hurtigt kan træffe afgørelse om lovligheden af frihedsberøvelsen (...)".

Jeg modtog herefter en udtalelse af 18. april 2012 med bilag fra Justitsministeriet, herunder en udtalelse af 9. februar 2012, som ministeriet havde indhentet fra Rigsadvokaten. Da sagen havde været under behandling hos Rigsadvokaten, mens jeg varetog embedet som Rigsadvokat, fandt jeg det rigtigst at erklære mig inhabil i forhold til behandlingen af denne sag. Sagen overgik herefter til en sætteombudsmand, der afgav sin udtalelse den 12. november 2012. Udtalelsen vedrører både sagsbehandlingstiden i de to konkrete tilfælde og de generelle tiltag, der er iværksat for at sikre, at sager om foranstaltningsændringer fremover behandles rettidigt.

For så vidt angår de konkrete sager lagde sætteombudsmanden myndighedernes oplysninger til grund om, at de to sager ikke var eksempler på typiske sager med lang sagsbehandlingstid. På baggrund af Politimesteren i Grønlands og Rigsadvokatens redegørelse for sagsforløbet i de to sager foretog sætteombudsmanden sig ikke mere vedrørende disse to konkrete sager. Sætteombudsmanden havde i øvrigt noteret sig, at Justitsministeriet havde udtalt, at ministeriet fandt det beklageligt, at enkelte sager om foranstaltningsændringer ikke var blevet indbragt rettidigt for retten.

For så vidt angår de generelle tiltag noterede sætteombudsmanden sig, at politimesteren i forlængelse af enkelte fristoverskridelser i foråret 2010 over for medarbejderne havde indskærpet vigtigheden af, at sagerne fremtages, når de kommer frem på erindringslisten. Sætteombudsmanden noterede sig også, at der i efteråret 2010 blev oprettet en sagsstyringsreol, hvori foranstaltningssagerne ligger for sig selv, hvilket betyder, at den reolansvarlige jurist hurtigt kan danne sig et overblik over, hvornår sagerne skal ekspederes, for at fristerne kan overholdes. Der er således sket en indskærpelse af sagsgange og ændrede rutiner.

Desuden noterede sætteombudsmanden sig, at den løbende administrative kontrol mv. med foranstaltningssager blev drøftet med politimesterembedet under Rigsadvokatens tilsynsbesøg i Grønland i april 2011, og at det i den forbindelse blev omtalt, at der på et tidligere tidspunkt havde været enkelte sager, der ikke var blevet indbragt rettidigt for retten, men at der efterfølgende var foretaget en gennemgang af sagsliste og journalføring samt etableret kontrol med administration og opfølgning på sagerne.

Endelig noterede sætteombudsmanden sig, at Politimesteren i Grønland havde udarbejdet et såkaldt "action card" til brug for sagsbehandlingen af sagerne. Dette action

card giver medarbejderne vejledning om relevante sagsbehandlingsskridt i forbindelse med foranstaltningsager, herunder i sager om foranstaltningsændringer for de indsatte i grønlanderafdelingen i Anstalten ved Herstedvester. Det skal bl.a. være med til at sikre, at sager om foranstaltningsændringer indbringes for retten inden for de fastsatte frister.

På baggrund af myndighedernes udtalelser foretog sætteombudsmanden sig ikke mere.

Anstalten ved Herstedvester og Direktoratet for Kriminalforsorgen modtog (ligesom Rigsadvokaten, Politimesteren i Grønland og Kriminalforsorgen i Grønland) kopi af dette brev.

Omtalen af denne sag er alene sket til orientering for andre om, hvad der videre skete i anledning af ombudsmandens anmodning under inspektionen om et notat fra anstalten om problemerne med lange sagsbehandlingstider i sager om foranstaltningsændringer.

Under inspektionen oplyste Anstalten ved Herstedvester bl.a., at en bistandsvæрге havde haft møde med justitsministeren om nogle af de (andre) problemer, der er knyttet til foranstaltningsændringsager. Da anstalten på daværende tidspunkt endnu ikke var blevet orienteret om, hvad der eventuelt var kommet ud af mødet, bad ombudsmanden i den endelige rapport om at høre nærmere om mødet og dets resultater.

Anstalten har oplyst, at nævnte møde fandt sted den 6. december 2010 med den daværende justitsminister, og at bistandsværgen efterfølgende i en mail til psykologen i anstaltens grønlanderafdeling har oplyst følgende om mødet:

”Har i dag haft møde med Lars Barfod, som var lyttende og forstående overfor de problemer, der er med at få gennemført retsmøderne på en tilfredsstillende måde.

Under mødet gav jeg en skriftlig beskrivelse af [navngiven anbragt]s ’lange vej’ gennem det grønlandske retssystem, og selvfølgelig anonymiseret, men jeg tilkendegav også, at der ikke var tale om en enkeltstående sag.

Jeg har ikke de store forventninger til, at der bliver ændret noget væsentligt, men har det dog godt med, at der nu er gjort, hvad gøres kan lige nu.

Lars Barfod skulle have et møde med Grønlands politimester på mandag, hvor han ville bringe det på 'bane', der var 3 sekretærer under mødet, som tog referat, så noget må der vel være nedfældet.

Jeg bemærkede ligeledes også overfor ministeren, at der på Herstedvester blev gjort en flot indsats, her også omkring behandlingstilbud, hvilket syntes uforståeligt at Grønland 'spændte ben' for, ved et ikke fungerende retssystem i Grønland."

Direktoratet har henholdt sig hertil. Direktoratet har for god ordens skyld bemærket, at direktoratet ikke fra Justitsministeriets departement har modtaget et referat af mødet mellem ministeren og bistandsværgeren.

Jeg har noteret mig det oplyste, der ikke giver mig anledning til at foretage mig mere vedrørende dette forhold.

Anstalten ved Herstedvester havde endvidere oplyst, at anstalten havde rejst spørgsmålet om (manglende) indkaldelse af de grønlandske indsatte til retsmøder om foranstaltningsændring over for Politimesteren i Grønland, der havde oplyst, at han ville rejse spørgsmålet over for kredsretterne.

Ombudsmanden bad om at modtage oplysning om, hvad der var sket vedrørende dette spørgsmål.

Anstalten ved Herstedvester har oplyst, at anstalten har rejst dette spørgsmål over for vicepolitimesteren og landsdommeren i Grønland under møder i anstalten i 2009 og 2010. Anstalten har dog ikke modtaget konkrete svar og ej heller kunnet konstatere, at der er sket en væsentlig ændring i praksis vedrørende indkaldelse af de grønlandske indsatte til retsmøder om foranstaltningsændring. Anstalten har dog ved kopier af breve til de indsatte vedrørende foranstaltningsændring erfaret, at spørgsmålet om opretholdelse, ændring eller ophævelse af foranstaltninger nu vurderes af anklagemyndigheden hvert år i henhold til bemærkningerne til kriminallovens § 162. Anstalten håber, at denne praksis samlet set vil forbedre sagsgangen.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Direktoratet har i øvrigt bemærket, at direktoratet til orientering har modtaget kopi af ombudsmandens breve til Justitsministeriet af henholdsvis 7. oktober, 3. november og

21. december 2011 vedrørende sagsbehandlingstiden i sager om foranstaltningssændringer; det er de breve, som jeg også har omtalt ovenfor i forbindelse med omtale af den sag, som ombudsmanden rejste på eget initiativ. Som nævnt ovenfor har direktoratet (og anstalten) efterfølgende også modtaget kopi af sætteombudsmandens udtalelse af 12. november 2012 i denne sag

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra, at anstalten selv vil rejse spørgsmålet igen, hvis anstalten mener, at der er behov for det.

Anstalten havde også oplyst, at de grønlandske indsattes deltagelse i retsmøderne (i kredsretterne) som udgangspunkt foregår i form af en såkaldt videokonference, og at de grønlandske indsatte medvirker fra et lokale på Teglholmen, der er indrettet til formålet. Anstalten oplyste samtidig, at videokonferencerne ikke altid forløber uden (tekniske) problemer. Bl.a. på denne baggrund bad ombudsmanden – inden han eventuelt foretog sig mere vedrørende dette forhold – anstalten og/eller direktoratet om at oplyse, om politiet/anklagemyndigheden eller domstolene har det overordnede ansvar for afholdelsen af videokonferencerne.

Anstalten har oplyst, at anstaltens sikkerhedschef har forsøgt at klarlægge, hvem der har det overordnede ansvar for afholdelse af videokonferencer. I den forbindelse har sikkerhedschefen haft kontakt til Københavns Vestegns Politi og til Retten i Glostrup. Begge steder er man af den opfattelse, at domstolene har det overordnede ansvar for afholdelse af videokonferencer.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Domstolene er ikke omfattet af ombudsmandens kompetence, og jeg foretager mig på denne baggrund ikke mere vedrørende dette forhold.

I den endelige rapport refererede ombudsmanden til justitsministerens fremsættelsestale (fremsættelsen den 12. december 2007 af lovforslag L 34-36), hvor justitsministeren bl.a. omtalte det grønlandske sundhedssystemes vanskeligheder med at rekruttere sundhedsfagligt personale, herunder inden for specialområderne psykiatri og psykologi. Justitsministeren oplyste endvidere, at kriminalforsorgen (eventuelt i samarbejde med Grønlands Hjemmestyre, nu Grønlands Selvstyre) ville udarbejde en handlingsplan, der skal sikre, at den nødvendige behandlingsskapacitet til behandling af bl.a.

forvaringsdømte så vidt muligt er til disposition, når det lukkede anstaltsafsnit i Nuuk er klar til brug.

Ombudsmanden bad Direktoratet for Kriminalforsorgen om at oplyse, hvordan arbejdet med handleplanen skred frem.

Direktoratet har oplyst, at spørgsmålet om placering af den kommende anstalt samt fordeling af byggemodningsomkostningerne endnu ikke er afklaret. Direktoratet forventer, at den nye anstalt tidligst vil kunne være færdig til ibrugtagning ultimo 2016 og formentlig først primo 2017.

Direktoratet har endvidere oplyst, at direktoratet i forbindelse med implementering af den nye kriminallov for Grønland bl.a. nedsatte en arbejdsgruppe med fokus på håndtering af forvaring i Grønland. Arbejdsgruppen, der blev sammensat af repræsentanter fra Kriminalforsorgen i Grønland, Grønlands Selvstyre (Departementet for Familie og Sundhed), Anstalten ved Herstedvester og Direktoratet for Kriminalforsorgen, skulle bl.a. sikre, at den nødvendige behandlingskapacitet (psykiatrisk og psykologisk) er til stede i forbindelse med etableringen af den nye anstalt. De videre overvejelser i arbejdsgruppen afventer aktuelt det endelige ibrugtagningstidspunkt og den igangværende og forventede yderligere udvikling på social- og sundhedsområdet.

Endelig har direktoratet oplyst, at der i sommeren 2011 blev nedsat en koordinationsgruppe, der skal sikre fornøden koordinering og information om forhold af fælles interesse vedrørende etablering og drift af den nye lukkede anstalt, herunder indledningsvist sikre en afklaring af forholdene vedrørende placering og byggemodning. Endvidere skal gruppen drøfte bl.a. uddannelse og rekruttering af personale samt samarbejde med det almindelige sundhedssystem mv. Koordinationsgruppen består af repræsentanter fra Grønlands Selvstyre, kommunen, Kriminalforsorgen i Grønland og Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det tilføjes, at jeg er bekendt med, at der siden direktoratet afgav sin udtalelse den 17. januar 2012 er sket en afklaring af spørgsmålet om udgifterne til byggemodning, at der den 30. september 2012 er vedtaget et kommuneplantillæg om de overordnede bestemmelser for placering af den nye anstalt i Nuuk, og at der den 4. oktober 2012 blev udskrevet en projektkonkurrence med efterfølgende totalrådgivning bestående af arkitekt-, ingeniør- og landskabsarkitektydelser i alle faser til opførelsen af denne anstalt.

Jeg er desuden bekendt med, hvem der er blevet prækvalificeret efter udløbet af fristen i udbuddet.

Ad 6. Besøgsrejser i Grønland

Ombudsmanden omtalte en sag om besøgsrejser til Grønland, som han på eget initiativ havde rejst over for Justitsministeriet, herunder ved citat af ombudsmandens brev af 18. februar 2011 til ministeriet. På tidspunktet for udsendelsen af den endelige rapport var denne sag endnu ikke afsluttet.

Sagen blev afsluttet med ombudsmandens brev af 31. januar 2012 til Justitsministeriet, som bl.a. Anstalten ved Herstedvester og Direktoratet for Kriminalforsorgen modtog kopi af. Heri gengav ombudsmanden oplysninger, som Justitsministeriet havde afgivet telefonisk den 27. januar 2012. Justitsministeriet oplyste under denne samtale, at sagen havde været drøftet (igen) på det seneste "Grønlandsmøde" (formøde), hvor Politimesteren i Grønland oplyste, at han havde taget Folketingets Ombudsmands brev af 18. februar 2011 til efterretning.

På denne baggrund gik ombudsmanden i brevet af 31. januar 2012 ud fra, at besøgsrejsende i Grønland vil kunne benytte detentionerne til overnatning i samme omfang som før et møde den 10. december 2010, og han foretog sig derfor ikke mere i sagen.

Ad 7. Fastsættelse af administrative regler i henhold til den nye kriminallov

Fængselsinspektøren i Anstalten ved Herstedvester havde i e-mails til henholdsvis Kriminalforsorgen i Grønland og Direktoratet for Kriminalforsorgen omtalt en usikkerhed, for så vidt angår retsgrundlaget for fuldbyrdelse i anstalten af grønlandske forvaringsdomme, der afsiges efter den nye kriminallovs ikrafttræden den 1. januar 2010, og (den fortsatte) fuldbyrdelse i anstalten af "gamle" forvaringsdomme. Direktoratet for Kriminalforsorgen havde, efter tidspunktet for afsendelsen af e-mailen, udstedt et nyt "cirkulære om behandlingen af personer, der er anbragt i Anstalten ved Herstedvester i henhold til den grønlandske kriminallov" (nr. 9081 af 17. marts 2011), der er rettet dels til anstalten, dels til direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland, og som ophævede det tidligere cirkulære herom.

Ombudsmanden bad direktoratet om nærmere oplysninger om sagen – og herunder om direktoratets retlige overvejelser i anledning af fængselsinspektørens e-mail. Ombudsmanden havde også noteret sig, at direktoratet tilsyneladende ikke delte fæng-

selsinspektørens opfattelse, hvorefter grønlændercirkulæret fra 1996 måtte anses for bortfaldet ved den nye kriminallovs ikrafttræden.

Henset til at det omtalte grønlændercirkulære er udstedt af Direktoratet for Kriminalforsorgen, forstod ombudsmanden, at direktoratet ikke delte fængselsinspektørens fortolkning af den grønlandske kriminallov; en fortolkning, hvorefter det kun er direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland, der har kompetence til at udstede regler for fuldbyrdelse af grønlandske forvaringsdomme, uanset hvor dommene fuldbyrdes. Ombudsmanden bad direktoratet om i udtalelsen at inddrage også dette spørgsmål.

Direktoratet har indledningsvist oplyst, at den problemstilling, som fængselsinspektøren rejste i e-mailen af 16. januar 2011, blev drøftet på et møde i direktoratet primo februar 2011. I mødet deltog repræsentanter fra anstalten, herunder fængselsinspektøren, samt repræsentanter fra direktoratet.

Direktoratet har herudover udtalt følgende:

”Kriminallovens § 161, stk. 1, indeholder de materielle krav for, at en person kan idømmes forvaring. Det fremgår af kriminallovens § 161, stk. 2, at gerningsmanden kan dømmes til anbringelse på ubestemt tid i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, hvis vedkommende på grund af psykisk afvigelse anses for uegnet til anbringelse i anstalt i Grønland, eller hvis en anbringelse i Grønland ikke giver tilstrækkelig sikkerhed.

Kriminallovens § 161, stk. 2, er indholdsmæssigt identisk med § 102, stk. 3, i den tidligere gældende kriminallov.

I forarbejderne til kriminalloven er det forudsat, at muligheden for at idømme forvaring i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark skal afskaffes, når der etableres en forvaringsafdeling i Grønland. Kriminallovens § 161, stk. 5, indeholder således en bemyndigelse til, at justitsministeren administrativt kan ophæve lovens § 161, stk. 2-4. Det følger af forarbejderne hertil, at dette skal ske i forbindelse med etablering af en forvaringsafdeling i Grønland og det deraf følgende ophør med nedsendelse af dømte til Anstalten ved Herstedvester. Kriminalloven hviler således på en forudsætning om, at muligheden for at idømme forvaring i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark først afskaffes, når der i Grønland er etableret en afdeling, der har den tilstrækkelige sikkerhed og som rummer de nødvendige behandlingsmuligheder, som personer, der vurderes omfattet af kriminallovens § 161, stk. 1, kræver. Der henvises til de

specielle bemærkninger til kriminallovens § 161, stk. 5 (lovforslag nr. L 35 om forslag til kriminallov for Grønland, fremsat den 12. december 2007, side 98) samt til Retsvæsenkommissionens betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen, side 864, 1014 og 1149-1151.

Kriminallovens § 241 vedrører fuldbyrdelsen af forvaringsdomme. Det fremgår således af § 241, stk. 1, at forvaring efter kapitel 34 fuldbyrdes efter bestemmelserne i kapitel 43 om fuldbyrdelse af domme til anstaltsanbringelse, jf. dog stk. 2 og 3.

Af § 241, stk. 2, fremgår det, at forvaring normalt fuldbyrdes i en særlig forvaringsafdeling. I de specielle bemærkninger til bestemmelsen anføres i ovennævnte lovforslag nr. L 35, side 117, følgende: 'Indtil en særlig forvaringsafdeling som foreslået er indrettet i eller i forbindelse med anstalten i Nuuk, vil anbringelse som hidtil skulle ske i Anstalten ved Herstedvester i Danmark.' Det fremgår videre samme sted, at der med udtrykket 'normalt' i § 241, stk. 2, sigtes til, at en forvaringsdømt som hidtil forudsættes udsluset ved overførsel til anden institution.

Efter direktoratets opfattelse indeholder kriminalloven og dens forarbejder således en klar forudsætning om, at den hidtidige Herstedvester-ordning som udgangspunkt skal opretholdes, indtil den nye anstalt i Nuuk er bygget, og reguleringen og fuldbyrdelsen af grønlandske forvaringsdomme hermed i det hele overgår til Grønland og grønlandske myndigheder (direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland). Direktoratet finder på den baggrund, at der er den fornødne hjemmel til at fortsætte den nuværende ordning for så vidt angår de grønlandske forvaringsdømte i Anstalten ved Herstedvester.

I kriminallovens § 241, stk. 4, er det endvidere forudsat, at ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om fuldbyrdelse af forvaring, herunder om behandlingen af sager vedrørende tilladelse til udgang, overførsel til anden institution og prøveudskrivning, og af gennemførelse af tilsyn m.v. efter kapitel 40. Direktøren for Kriminalforsorgen Grønland har i medfør af § 241, stk. 4, udstedt bekendtgørelse nr. 1168 af 7. december 2009 om forvaring, der fuldbyrdes i Grønland (forvaringsbekendtgørelsen). Bekendtgørelsen trådte i kraft den 1. januar 2010.

Dette betyder, at direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland ikke i medfør af § 241, stk. 4, skal regulere fuldbyrdelsen af forvaring i Anstalten ved Herstedvester,

men at dette som hidtil henhører under Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Konsekvenserne af det modsatte synspunkt ville efter direktoratets opfattelse være ganske uoverskuelige og uhensigtsmæssige, idet det bl.a. vil betyde, at direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland skal være almindelig overordnet myndighed vedrørende alle forhold i relation til de grønlandske forvaringsdømte i Anstalten ved Herstedvester og rekursinstans efter kriminallovens § 245, stk. 1.

Til yderligere støtte for direktoratets retsopfattelse kan det oplyses, at justitsministeren ved skrivelse af 19. november 2009 bl.a. bemyndigede direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland til i medfør af § 161, stk. 3, 1. pkt., i kriminallov for Grønland at bestemme, at personer, der i medfør af § 161, stk. 2, er dømt til anbringelse i anstalt i Danmark, skal overføres til anstalt i Grønland, når det må anses for formålstjenligt og foreneligt med hensynet til retssikkerheden. Det bemærkes i den forbindelse, at kriminallovens § 161, stk. 3, 2. pkt., ikke indeholder en tilsvarende delegationsadgang til direktøren for Kriminalforsorgen. Kompetencen til at træffe bestemmelse om tilbageførsel fra Grønland til Danmark er således efter § 161, stk. 3, 2. pkt., henlagt til justitsministeren (Direktoratet for Kriminalforsorgen). Bestemmelsen bygger således på en sondring, hvorefter kompetencen er henlagt til justitsministeren (DfK), hvis det vedrører forhold i Danmark, og hvis det vedrører forhold i Grønland, er det direktørens kompetence. Justitsministerens bemyndigelsesskrivelse af 19. november 2009 bygger også på denne sondring, ligesom samme sondring følges i Direktoratet for Kriminalforsorgens cirkulære nr. 9081 af 17. marts 2011 om behandlingen af personer, der er anbragt i Anstalten ved Herstedvester i henhold til den grønlandske kriminallov. Cirkulæret erstatter det hidtil gældende cirkulære fra 1996.

Samlet set er det på den baggrund direktoratets opfattelse, at det er fuldt ud forsvareligt og velbegrunderet og med den fornødne hjemmel i kriminalloven og dens forarbejder, at det er Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har udstedt cirkulæret gældende for overgangsperioden, indtil den nye anstalt i Nuuk er etableret.

Direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland er enig heri.

Direktoratet har gjort Anstalten ved Herstedvester bekendt med ovenstående.”

Jeg har ingen bemærkninger til direktoratets retsopfattelse, og jeg foretager mig derfor ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad 8.1. Bistandsværgernes deltagelse i julegudstjenesten 2010

Talsmanden havde klaget til ombudsmanden over, at bistandsværgerne – i modsætning til tidligere år – ikke blev inviteret til julegudstjenesten i 2010. Anstaltens ledelse kunne ikke besvare denne klage under den afsluttende samtale, og ombudsmanden sendte derfor efterfølgende klagen videre til besvarelse i anstalten. Ombudsmanden bad om at modtage en kopi af anstaltens svar til talsmanden på dette punkt.

Anstalten har oplyst, at der den 24. december 2010 blev afholdt grønlandsk julegudstjeneste ved en navngiven grønlandspræst og dennes to kormedlemmer. Som følge af at det ikke var muligt at indkalde (ekstra) personale den 24. december 2010, blev det aftalt, at præsten og kormedlemmerne kunne komme ind i anstalten via hovedporten med bistand fra vagtmesterkontoret, og at bistandsværgerne som følge af mangel på ekstra personale ikke kunne deltage i denne gudstjeneste. Anstalten har samtidig bemærket, at der de sidste mange år kun har deltaget en enkelt bistandsværge i de pågældende gudstjenester.

Det var samtidig anstaltens vurdering i den konkrete situation, at omkostningerne ved at indkalde ekstra mandskab i dette tilfælde ikke stod mål med den pågældende bistandsværges deltagelse i gudstjenesten.

Anstalten har vedlagt en kopi af anstaltens skriftlige svar af 19. december 2011 til talsmanden for grønlanderafdelingen. Anstalten har i den forbindelse over for direktoratet oplyst, at talsmanden ved en fejl tidligere kun havde modtaget et mundtligt svar.

Direktoratet har henholdt sig til det, som anstalten har oplyst. Direktoratet har tilføjet, at Anstalten ved Herstedvester den 12. januar 2012 i øvrigt har oplyst, at bistandsværgerne ved julegudstjenesten den 24. december 2011 havde mulighed for at deltage, og at én bistandsværge benyttede sig af denne mulighed.

Jeg har noteret mig det oplyste, som ikke giver mig anledning til bemærkninger.

Ad 8.3. Grønlandsk vand til (især) nyindsatte i grønlanderafdelingen

Under den afsluttende samtale med ledelsen viderebragte ombudsmanden et ønske fra en indsat om muligheden for at købe grønlandsk vand. Ledelsen lovede at undersøge, om det var muligt at købe grønlandsk vand, og svare den pågældende direkte. Ombudsmanden bad anstalten om at oplyse resultatet af anstaltens undersøgelse.

Anstalten ved Herstedvester har oplyst, at anstaltens beskæftigelsesleder gennem anstaltens købmand har undersøgt mulighederne for indkøb af grønlandsk vand. Resultatet af denne undersøgelse er, at der ikke findes nogen dansk distributør af grønlandsk vand. Beskæftigelseslederen har herefter søgt på internettet og har kun kunnet finde salg af grønlandsk vand til Dubai til en pris af 300 kr. pr. flaske.

Da der ikke findes distributører af grønlandsk vand i Danmark, og da prisen for at importere grønlandsk vand må forventes at være meget høj, går anstalten ikke videre med dette spørgsmål.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Opfølgning

Jeg betragter herefter sagen om inspektionen af grønlanderafdelingen i Anstalten ved Herstedvester den 11. januar 2011 som afsluttet.

Underretning

Denne rapport sendes til Anstalten ved Herstedvester, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Justitsministeriet, Politimesteren i Grønland, Kriminalforsorgen i Grønland og de indsatte i anstalten.

København, den 25-02-2013



Jørgen Steen Sørensen